

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartın

Hakkâri Milletvekili

2 Kasım 2024'te Hakkari'nin Derecik ilçesinde Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tarafından düzenlenen kurumlar arası futbol turnuvasında Derecik İlçe Jandarma Komutanlığı ile Kaymakamlık personeli arasında meydana gelen şiddet olayları, güvenlik güçlerinin devlet otoritesini keyfi ve yasadışı bir biçimde kullandığını gösteren ciddi bir olaydır. Dostane bir maç sırasında başlayan tartışmanın, Jandarma Komutanlığı'na bağlı bir üsteğmenin verdiği iddia edilen müdahale emriyle fiziksel saldırıya dönüşmesi, yurttaşların güvenliğini sağlaması gereken devletin, kendi güvenlik güçlerince halka eziyet edildiği bir duruma işaret etmektedir. Özellikle Hakkâri ve bölge kentlerinde bu tür şiddet olaylarının sıkça yaşanması, cezasızlık politikasından cesaret alan kolluk kuvvetlerinin halka eziyet ettiği eleştirilerini haklı kılmaktadır.

Maç sırasında yaşanan faul sonrası jandarma personelinin sözlü tehditleri ve hakaretlerinin ardından, sahadaki yaklaşık 20 jandarma personeli, yalnızca Kaymakamlık takımındaki oyunculara değil, saha dışında bulunan seyircilere de coplarla saldırdığı basına yansımıştır. Kaymakamlık takımından İ.T., coplarla yapılan bu şiddetli saldırı nedeniyle karın, kasık, diz ve omuz bölgelerinde ağır darp izleriyle yaralanmış; kendisine yardım etmek isteyen yurttaş E.Y. de benzer bir saldırıya maruz kalmıştır. İ.T., vücudundaki darp izlerini belgeleyerek adli süreci başlatacağını ifade etmiştir. Bu olay, kolluk kuvvetlerinin keyfi güç kullanımına başvurarak yurttaşlara doğrudan bir tehdit oluşturduğunu, devletin sağlamakla yükümlü olduğu güvenlik amacını tersine çevirdiğini gözler önüne sermektedir.

Anayasa'nın 17. maddesi, "Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir," hükmüyle bireylerin fiziksel ve ruhsal bütünlük haklarını güvence altına almaktadır. Ancak Hakkâri'de yaşanan bu olay, Anayasa'nın güvence altına aldığı temel hakların ihlali niteliğindedir. Anayasal korumaya rağmen, yurttaşlara karşı yapılan bu saldırılar, kolluk kuvvetlerinin hesap vermemesi sonucunda güçlendirdiği cezasızlık anlayışının halk üzerinde nasıl bir baskıya dönüştüğünü göstermektedir. Ulusal yasal düzenlemelere ek olarak, Türkiye'nin taraf olduğu İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi de bireylerin fiziksel bütünlüklerini koruma altına almaktadır; bu tür eylemler, Türkiye'nin uluslararası yükümlülüklerini ihlal etmesi anlamına gelmektedir.

Bu olayın ardından İçişleri Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı'nın, sorumluluğu olan tüm personel hakkında ivedilikle kapsamlı bir soruşturma başlatması ve gerekli idari ve hukuki yaptırımları uygulaması gerekmektedir. Bu tür eylemler, Anayasa'nın güvencesi altında bulunan yurttaş haklarını doğrudan ihlal ederken, devletin temel görevi olan güvenliği sağlama yükümlülüğünü de ihlal etmektedir. Bu olayda, yalnızca jandarma değil, ihmali olan diğer tüm güvenlik görevlilerinin de hesap vermesi, hukuk devleti ilkesine bağlı bir toplum için elzendir. Yaşanan olayların cezasız kalması, yalnızca Derecik halkı için değil, tüm ülke için büyük bir tehdit oluşturmakta; hukukun üstünlüğünü sağlayacak denetim ve hesap verebilirlik mekanizmalarının güçlendirilmesini gerektirmektedir.

Bu bağlamda;

1. Derecik'te yaşanan şiddet olayları ile ilgili olarak soruşturma başlatılmış mıdır veya başlatılacak mıdır? Soruşturmanın kapsamı süreci nasıl işleyecektir?
2. Olaylara karışan jandarma personeline dair herhangi bir idari işlem yapılacak mıdır? Görevden alma süreçleri nasıl işleyecek ve bu süreç geçmişte benzer olaylarda nasıl işledi?
3. Özellikle Hakkâri ve bölge kentlerinde yaygın olan cezasızlık politikalarının gerekçesi nedir? Bu politikaların değişimi için atılacak adımlar nelerdir?
4. Bakanlık, yurttaşların güvenliğini artırmak için toplumla hangi iletişim ve iş birliği yollarını geliştirmeyi planlamaktadır? Olaylara yönelik kamuoyunun tepkisi nasıl değerlendirilecektir?
5. Jandarma ve diğer güvenlik birimlerine yönelik insan hakları ve şiddet konularında ne tür eğitim programları uygulanmaktadır? Bu eğitimlerin sonuçları görevden alma süreçlerini nasıl etkilemektedir?
6. Uluslararası insan hakları standartlarına uyum için hangi önlemler alınmaktadır? Bu çerçevede ihlallere karışan personelin görevden alınması nasıl sağlanmaktadır?
7. Geçmişte yaşanan benzer olayların ardından alınan önlemler nelerdir ve bu önlemler nasıl değerlendirilecektir?
8. Şiddet olayları karşısında yurttaş güvenliği için hangi acil önlemler alınacaktır?
9. İçişleri Bakanlığı, güvenlik güçlerinin eylemlerinden dolayı toplum nezdinde hangi sorumlulukları taşımaktadır? Bu sorumlulukların yerine getirilmesi için nasıl bir hesap verebilirlik mekanizması oluşturulacaktır? Son 20 yılda şiddet olaylarına karışan güvenlik personelinden kaç görevden alınmış, kaç hakkında soruşturma açılmıştır?